

Datum van
inontvangstneming

:

06/05/2013

CURIA GREFFE
Luxembourg
Entrée 29 OCT. 2012

C-483/12 - A
KOPIE

GRONDWETTELIJK HOF

Rolnummer 5232
Arrest nr. 119/2012 van 18 oktober 2012

ARREST

In zake : de prejudiciële vraag over de artikelen 8, 9, 16 en 17 van de wet van 10 november 2006 betreffende de openingsuren in handel, ambacht en dienstverlening, gesteld door de Rechtbank van Koophandel te Antwerpen.

Het Grondwettelijk Hof,

samengesteld uit de voorzitters M. Bossuyt en R. Henneuse, en de rechters E. De Groot, L. Lavrysen, A. Alen, J.-P. Snappe, J.-P. Moerman, E. Derycke, J. Spreutels, T. Merckx-Van Goey, P. Nihoul en F. Daoût, bijgestaan door de griffier F. Meersschaut, onder voorzitterschap van voorzitter M. Bossuyt,

wijst na beraad het volgende arrest :

*
* *

Ingeschreven in het register van het Hof van Justitie onder nr. 218.863
Luxemburg, 29-10-2012
Fax / E-mail: /
Neergelegd op: 29.10.12
De Griffier, voor deze Maria Manuela Ferreira Hoofd administrateur

I. Onderwerp van de prejudiciële vraag en rechtspleging

Bij vonnis van 27 oktober 2011 in zake de nv « Pelckmans Turnhout » tegen de nv « Walter Van Gastel Balen » en anderen, waarvan de expeditie ter griffie van het Hof is ingekomen op 7 november 2011, heeft de voorzitter van de Rechtbank van Koophandel te Antwerpen, zitting houdende zoals in kort geding, de volgende prejudiciële vraag gesteld :

« Schenden de artikelen 8, 9, 16 en 17 van de wet van 10 november 2006 betreffende de openingsuren in handel, ambacht en dienstverlening de grondwettelijke gelijkheids- en non-discriminatiebeginselen vervat in artikelen 10 en 11 van de Grondwet, in samenhang gelezen met de vrijheid van handel en nijverheid, zoals die werd ingesteld bij artikel 7 van het zogenaamde Decreet D'Allarde van 2-17 maart 1791 tot afschaffing van de gilden, doordat de daarin opgenomen verplichting tot het voeren van een wekelijkse sluitingsdag

(i) niet van toepassing is op handelaren die gevestigd zijn in treinstations of in vestigingseenheden van maatschappijen voor openbaar vervoer, evenmin voor verkopen in luchthavens en havenzones die openstaan voor het internationaal reizigersverkeer en ook niet voor verkopen in tankstations of vestigingseenheden gelegen op het domein van autosnelwegen, doch wel op handelaren die op andere locaties gevestigd zijn en daardoor voor de laatste categorie van handelaren een objectief niet verantwoorde beperking inhoudt van de vrijheid van handel en nijverheid,

(ii) niet van toepassing is op handelaren die actief zijn in de verkoop van producten zoals kranten, tijdschriften, tabak en rookwaren, telefoonkaarten en producten van de Nationale Loterij, de verkoop van dragers van audiovisuele werken en videospelen, de verkoop van consumptie-ijs, doch wel op de handelaren die andere producten aanbieden en daardoor voor de laatste categorie van handelaren een objectief niet verantwoorde beperking inhoudt van de vrijheid van handel en nijverheid,

(iii) enkel van toepassing is op de kleinhandel, te weten de ondernemingen die zich richten op verkopen aan de consument, terwijl deze niet van toepassing is op andere handelaren, en daarmee voor de eerste categorie van handelaren een objectief niet verantwoorde beperking inhoudt van de vrijheid van handel en nijverheid,

(iv) minstens een aanzienlijk grotere beperking met zich brengt voor de handelaren die hun activiteit voeren door middel van een fysiek verkooppunt, met rechtstreeks contact met de consument dan voor de handelaren die hun activiteit voeren via een internetwinkel of mogelijk via andere manieren van verkoop op afstand, en derhalve voor de eerste categorie van handelaren een objectief niet verantwoorde beperking inhoudt van de vrijheid van handel en nijverheid ? ».

Memories zijn ingediend door :

- de nv « Pelckmans Turnhout », met zetel te 2300 Turnhout, Parklaan 2;

- de nv « Walter Van Gastel Balen », de nv « Walter Van Gastel » en de nv « Walter Van Gastel Lifestyle », allen met zetel te 2930 Brasschaat, Louislei 5, en de nv « Walter Van Gastel Schoten », met zetel te 2900 Schoten, Brechtsebaan 83;

- de Ministerraad.

De Ministerraad heeft ook een memorie van antwoord ingediend.

Op de openbare terechtzitting van 17 juli 2012 :

- zijn verschenen :

. Mr. K. Van der Maat *loco* Mr. G. Philipsen, advocaten bij de balie te Antwerpen, voor de nv « Pelckmans Turnhout »;

. Mr. P. Verstraeten, tevens *loco* Mr. D. Dobson, advocaten bij de balie te Antwerpen, en Mr. P. Wytinck, tevens *loco* Mr. D. D'Hooghe, advocaten bij de balie te Brussel, voor de nv « Walter Van Gastel Balen » en anderen;

. Mr. V. De Schepper, tevens *loco* Mr. J.-F. De Bock, advocaten bij de balie te Brussel, voor de Ministerraad;

- hebben de rechters-verslaggevers E. Derycke en J.-P. Snappe verslag uitgebracht;

- zijn de voornoemde advocaten gehoord;

- is de zaak in beraad genomen.

De bepalingen van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof met betrekking tot de rechtspleging en het gebruik van de talen werden toegepast.

II. *De feiten en de rechtspleging in het bodemgeschil*

De eisende partij voor de verwijzende rechter, de nv « Pelckmans Turnhout », baat een vijver- en tuincentrum uit. De verwerende partijen voor de verwijzende rechter zijn vier naamloze vennootschappen die eveneens tuincentra uitbaten. Beide partijen zijn onderworpen aan een verplichte sluitingsdag overeenkomstig artikel 8 van de wet van 10 november 2006 betreffende de openingsuren in handel, ambacht en dienstverlening.

De eisende partij voor de verwijzende rechter voert aan dat de verwerende partijen hun tuincentra zeven dagen op zeven openen voor het publiek en daardoor een inbreuk plegen op de bepalingen van de artikelen 8 en volgende van de wet van 10 november 2006; daardoor wordt een met de eerlijke marktpraktijken strijdige daad gesteld, waarvan de staking moet worden bevolen. Bovendien eist zij dat de verwerende partijen op zichtbare wijze melding maken van de gekozen rustdag, dit alles op straffe van een dwangsom van 10 000 euro per dag dat de inbreuk blijft aanhouden na de betekening van het te wijzen vonnis.

De verwerende partijen voor de verwijzende rechter betwisten de vordering van de eisende partij. Zij doen gelden dat de aangevoerde artikelen van de wet van 10 november 2006 strijdig zouden zijn met, enerzijds, de Europese regelgeving, waaronder de richtlijn 2005/29/EG betreffende de oneerlijke marktpraktijken, en, anderzijds, de artikelen 10 en 11 van de Grondwet.

De verwijzende rechter heeft, alvorens ten gronde over het bodemgeschil te oordelen, één prejudiciële vraag gesteld aan het Hof en twee prejudiciële vragen aan het Hof van Justitie.

III. In rechte

- A -

A.1.1. De beide partijen voor de verwijzende rechter merken op dat het verschil in behandeling betrekking heeft op de uitzonderingen die de vrijstelling van de verplichte sluitingsdag afhankelijk maken van de locatie van de betrokken handelaar. Immers, bij uitzondering is geen verplichte sluitingsdag van toepassing voor verkopen in treinstations of in vestigingseenheden van maatschappijen voor openbaar vervoer, evenmin voor verkopen in luchthavens en havenzones die openstaan voor het internationaal reizigersverkeer en ook niet voor verkopen in tankstations of vestigingseenheden gelegen op het domein van de autosnelwegen. Handelaren die op andere locaties gevestigd zijn, dienen wel een verplichte sluitingsdag in acht te nemen. Te dezen zou aldus een onderscheid in behandeling bestaan ten aanzien van de verkopen in tankstations of vestigingseenheden gelegen op het domein van de autosnelwegen (artikel 16, § 1, f) en ten aanzien van de verkopen in vestigingseenheden van maatschappijen voor openbaar vervoer (artikel 16, § 1, c) en in luchthavens en havenzones die openstaan voor internationaal reizigersverkeer (artikel 16, § 1, d)).

Ondanks de rechtspraak van het Hof over de uitzondering van tankstations langs autosnelwegen (arresten nrs. 36/91, 35/92 en 52/95) wijzen de verwerende partijen voor de verwijzende rechter erop dat voormelde prejudiciële vraag betrekking heeft op de ongelijke behandeling van bloemen- en plantenwinkels ten aanzien van tankstations, die beiden bloemen en planten verkopen. Bovendien moet niet enkel worden onderzocht of de voormelde uitzondering op zichzelf gerechtvaardigd is, maar ook of het geheel van de uitzonderingen wegens hun gezamenlijke « uitholling » een discriminatie vormt voor een aanzienlijke groep handelaren die zich niet bevinden in één van de verschillende uitzonderingsgevallen.

Daarnaast merken de verwerende partijen voor de verwijzende rechter op dat de wetgever niet onpartijdig heeft gehandeld met de uitzondering aangaande de treinstations aangezien hij zelf aandeelhouder is van de Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen en dus begunstigde is van de inkomsten die de NMBS genereert via de opbrengsten van de verhuur van de panden in de stations. Ook voeren zij aan dat de toekenning van toeristische zones niet uit toeristische, maar veeleer uit commerciële overwegingen gebeurt, hetgeen geen rechtvaardiging kan zijn voor het onderscheid tussen rechtstreekse concurrenten. De uitholling van de toekenning is het gevolg van de verregaande delegatie van bevoegdheid aan de Koning voor de criteria op basis waarvan de toekenning gebeurt.

A.1.2. In de tweede plaats faalt, volgens beide partijen voor de verwijzende rechter, het onderscheid naar de aard ervan, ofwel doordat de uitzonderingen hun nut hebben verloren, ofwel doordat handelaars die producten zoals kranten verkopen *de facto* wel een sluitingsdag nemen, zodat er geen nood is aan regulering.

Bovendien vloeit de ongelijke behandeling voort uit de mogelijkheid om als handelaar die onder de uitzondering valt, nog een beperkt aantal andere goederen te verkopen waardoor de concurrentiepositie van de handelaars die wel een sluitingsdag moeten respecteren, wordt verzwakt.

A.1.3. De partijen voor de verwijzende rechter merken tevens op dat er een ongelijke behandeling ligt in het feit dat de nijverheid en de groothandel niet aan een sluitingsdag zijn gebonden.

De parlementaire voorbereiding geeft aan dat de regeling het welzijn en gezinsleven beoogt van diegenen die in de sector worden tewerkgesteld. Er bestaat evenwel geen enkele objectieve motivering waarom dit enkel geldt voor de sector van de kleinhandel. Bovendien houdt de verplichte sluitingsdag geen activiteitsverbod in, maar enkel een verbod van toegang van de consument tot de vestigingseenheid alsook een verbod van rechtstreekse verkoop aan de consument en een verbod op thuisleveringen. Doordat geen activiteitsverbod is ingevoerd, zijn arbeidshandelingen nog steeds mogelijk, zoals onderhoud van de handelszaak, administratie, aankoop, voorraadbeheer, enz.

A.1.4. In laatste instantie voeren de partijen voor de verwijzende rechter aan dat het verbod van toegang van de consument tot de vestigingseenheid uitsluitend van belang is voor de kleinhandelaar die actief is via de klassieke vestiging. Internetwinkels en andere vormen van verkoop op afstand hebben net als karakteristiek gegeven dat de consument de aankoop verricht op het moment en vanop de plaats die hem het beste uitkomen. Het gebrek aan toegang tot de vestigingseenheid, de grotere flexibiliteit en bereikbaarheidsmogelijkheden van

het internet en de mogelijkheid om het verbod van thuisleveringen te omzeilen door te werken met koeriersdiensten zijn aanzienlijke voordelen die internethandelaars hebben tegenover de « klassieke » handelaars, waardoor deze laatsten worden onderworpen aan een aanzienlijke uitbatingsbeperking.

A.2.1. Allereerst meent de Ministerraad dat de vrijheid van handel en nijverheid niet absoluut is zodat zij niet belet dat de wet de economische bedrijvigheid van personen en ondernemingen regelt. De vrijheid van handel en nijverheid zou enkel worden geschonden indien zij zonder enige noodzaak en op een wijze die kennelijk onevenredig is met het nagestreefde doel zou worden beperkt.

A.2.2. Vervolgens merkt de Ministerraad op dat het derde en het vierde onderdeel van de prejudiciële vraag als niet-ontvankelijk dienen te worden verworpen, aangezien daardoor kritiek wordt geleverd op het toepassingsgebied van de in het geding zijnde wet, terwijl de artikelen 8 en 9 van de wet van 10 november 2006 worden geïmpliceerd. Het toepassingsgebied vloeit namelijk voort uit artikel 3 van die wet.

Indien het Hof voormelde onderdelen toch ontvankelijk zou achten, dan is het kennelijk onjuist om te stellen dat de wekelijkse rustdag enkel verplicht zou zijn voor de kleinhandel. Op verzoek van de representatieve beroepsfederaties of op initiatief van de minister kan de Koning ook diensten aanwijzen waarop de wet van toepassing is.

Bovendien worden de handelaars die hun activiteiten uitoefenen via een internetwinkel of mogelijk via andere manieren van verkoop op afstand, niet rechtstreeks geïmpliceerd, omdat hun privéleven niet in gevaar wordt gebracht aangezien in die gevallen de constante fysieke aanwezigheid van een persoon niet wordt vereist.

A.2.3. Aangaande het eerste en het tweede onderdeel van de prejudiciële vraag voert de Ministerraad aan dat zij niet ontvankelijk zijn, omdat de schending van het volledige artikel wordt gevraagd, waarbij wordt nagelaten aangaande artikel 16, § 1, eerste lid, a), b) en e), en tweede lid, artikel 16, § 2, eerste lid, c) en e), en tweede lid, artikel 16, § 3, en artikel 17, enig grondwettigheidsbezwaar op te werpen.

Indien het Hof het eerste en het tweede onderdeel van de prejudiciële vraag ontvankelijk zou achten, dan stelt de Ministerraad vast dat de prejudiciële vraag, enerzijds, de afwijkingen viseert voor de verkopen in treinstations of in vestigingseenheden van maatschappijen voor openbaar vervoer, de verkopen in luchthavens en de havenzones en de verkopen in tankstations of in vestigingseenheden gelegen op het domein van autosnelwegen en, anderzijds, de afwijkingen voor de vestigingseenheden waarvan de hoofdactiviteit de verkoop van ofwel kranten, tijdschriften, tabak en rookwaren, telefoonkaarten en producten van de Nationale Loterij, ofwel dragers van audiovisuele werken en videospelen, ofwel consumptie-ijs, uitmaakt. De Ministerraad wijst erop dat de wetgever ter zake de discretionaire bevoegdheid heeft om te oordelen dat in een aantal specifieke gevallen waar het algemeen nut en de economische noodwendigheden het toelaten en de belangen van de consument het vereisen, kan worden afgeweken van de wekelijkse rustdag.

De prejudiciële vraag dient derhalve ontkennend te worden beantwoord.

A.3.1. In zijn memorie van antwoord wijst de Ministerraad ten aanzien van het derde en het vierde onderdeel van de prejudiciële vraag erop dat de te vergelijken categorieën van personen, te weten, enerzijds, de kleinhandel en, anderzijds, handelaren die hun activiteit voeren via een internetwinkel of via andere manieren van verkoop op afstand, zich in objectief verschillende posities bevinden, zodat ze niet te vergelijken zijn. Immers, het valt niet te ontkennen dat de impact van de verkoopactiviteit via een internetwinkel of van andere manieren van verkoop op afstand, op het privéleven van de personen die in die specifieke handel werkzaam zijn, niet vergelijkbaar is met de impact van de verkoop in een fysiek verkooppunt met een rechtstreeks contact met de consument.

Bovendien bestaat het wettige doel van de wet van 10 november 2006 erin in de huidige socio-economische ontwikkeling van de maatschappij een evenwicht te bewaren tussen de belangen van de verbruikers en het welzijn van de personen die in de handel werkzaam zijn. Het criterium van onderscheid is objectief, aangezien de wet de handel en diensten viseert die gebruik maken van een fysieke vestigingseenheid toegankelijk voor de consument, en pertinent, omdat door het opleggen van de verplichte sluitingsuren en de wekelijkse rustdag voor de kleinhandel de wetgever het evenwicht tussen het privéleven, het sociale en het culturele leven van de personen die in de kleinhandel werkzaam zijn en de belangen van de verbruikers in stand houdt. Een algemeen activiteitenverbod is evenwel onmogelijk op te leggen, maar dat doet geen afbreuk aan de pertinentie van de maatregel.

De wekelijkse rustdag is eveneens in redelijkheid te verantwoorden, omdat er geen algemeen activiteitsverbod geldt, omdat de kleinhandelaar of dienstverstreker zelf kan kiezen wanneer hij zijn wekelijkse rustdag neemt en omdat, naast de in de wet opgesomde afwijkingen, ook afwijkingen mogelijk zijn indien die worden toegestaan door het college van burgemeester en schepenen (artikel 15 van de wet van 10 november 2006) of door de Koning (artikel 16, § 3, van de wet van 10 november 2006).

A.3.2. Aangaande het eerste en het tweede onderdeel van de prejudiciële vraag herhaalt de Ministerraad dat het Hof, op basis van de draagwijdte van de prejudiciële vraag, enkel de mogelijke ongrondwettigheid van de afwijkingen zoals daarin is voorzien in artikel 16, § 1, eerste lid, c), d) en f), en artikel 16, § 2, a), b) en d), mag onderzoeken.

Aangaande de gegrondheid van het grondwettigheidsbezwaar herhaalt de Ministerraad hetgeen is uiteengezet in zijn memorie. Daarnaast wordt opgemerkt dat de wetgever de « grijze zones » (bijvoorbeeld tankstations die een volwaardig alternatief vormen voor de bloem- en tuincentra) heeft willen ophelderen door vier cumulatieve voorwaarden op te leggen. Die voorwaarden zijn erop gericht oneerlijke concurrentie te vermijden en te vermijden dat bijvoorbeeld een krantenwinkel of een tankstation een verdoken voedingswinkel of bloemenwinkel zou vormen, waarvoor de uitzonderingsregeling niet is bedoeld.

Ook bewijst de vaststelling dat bepaalde uitzonderingscategorieën toch een wekelijkse rustdag invoeren, dat er wel degelijk nood is aan de regulering van een wekelijkse rustdag.

- B -

B.1. De door de verwijzende rechter aan het Grondwettelijk Hof gestelde prejudiciële vraag heeft betrekking op de artikelen 8, 9, 16 en 17 van de wet van 10 november 2006 betreffende de openingsuren in handel, ambacht en dienstverlening.

Artikel 8 bepaalt :

« De toegang van de consument tot de vestigingseenheid, de rechtstreekse verkoop van producten of diensten aan de consument en de thuisleveringen worden gedurende een ononderbroken periode van vierentwintig uur, beginnend op zondag om 5 uur of om 13 uur en eindigend op de volgende dag op hetzelfde uur, verboden ».

Artikel 9 bepaalt :

« Elke handelaar of dienstverstreker mag een andere wekelijkse rustdag kiezen dan diegene die in artikel 8 bedoeld is, beginnend op de gekozen dag om 5 uur of om 13 uur en eindigend op de volgende dag op hetzelfde uur ».

Artikel 16 bepaalt :

« § 1. Het verbod dat bedoeld is in artikel 6 en in artikel 8 is niet van toepassing op :

a) de verkopen ten huize van een andere consument dan de koper, op voorwaarde dat de verkoop plaats heeft in het bewoonde gedeelte van een woning dat uitsluitend voor privé-doeleinden gebruikt wordt;

b) de verkopen aan huis op uitnodiging van de consument waarvoor deze het bezoek van de verkoper voorafgaandelijk en uitdrukkelijk gevraagd heeft, met de bedoeling te onderhandelen over de aankoop van dat product of die dienst;

c) de verkopen en de dienstverstrekkingen in de vestigingseenheden van maatschappijen voor openbaar vervoer en in de rechtstreeks of onrechtstreeks door de NMBS-Holding of haar filialen geëxploiteerde stations, evenals in het geheel van de onroerende goederen waar die stations gelegen zijn;

d) de verkopen en dienstverstrekkingen in de luchthavens en havenzones die openstaan voor het internationale reizigersverkeer;

e) de dienstverstrekkingen die uitgevoerd dienen te worden bij dringende noodzakelijkheid;

f) de verkopen in tankstations of vestigingseenheden gelegen op het domein van autosnelwegen, van een assortiment algemene voedingswaren en huishoudelijke artikelen, uitgezonderd gedistilleerde alcoholhoudende dranken en gisthoudende dranken, met een alcoholvolume van meer dan 6 %, op voorwaarde dat de netto verkoopoppervlakte niet groter is dan 250 m².

Het door de consument gegeven akkoord met een door de verkoper telefonisch voorgesteld bezoekaanbod vormt geen uitnodiging zoals bedoeld in punt b).

§ 2. Het verbod is evenmin van toepassing op de vestigingseenheden waarvan de hoofdactiviteit de verkoop van één van de volgende productgroepen uitmaakt :

a) kranten, tijdschriften, tabak en rookwaren, telefoonkaarten en producten van de Nationale Loterij;

b) dragers van audiovisuele werken en videospelen, alsook de verhuur ervan;

c) brandstof en olie voor autovoertuigen;

d) consumptie-ijs in individuele porties;

e) voedingswaren die in de vestigingseenheid worden bereid en er niet worden verbruikt.

Er is sprake van een hoofdactiviteit indien de verkoop van de productgroep die de hoofdactiviteit uitmaakt, minstens 50 % van het jaarlijkse zakencijfer vertegenwoordigt.

§ 3. Op voorstel van de minister, kan de Koning de lijst met de sectoren van de handel en de ambacht in § 1 en de lijst met hoofdactiviteiten in § 2 aanvullen ».

Artikel 17 bepaalt :

« Het verbod bedoeld in artikel 6 *a)* en *b)* en in artikel 8 is niet van toepassing in de badplaatsen en gemeenten of delen van de gemeenten die als toeristische centra worden erkend.

De Koning bepaalt wat moet worden verstaan onder toeristische centra, waarvan hij de criteria en de procedure tot erkenning bepaalt ».

B.2. De prejudiciële vraag strekt ertoe van het Hof te vernemen of de artikelen 8, 9, 16 en 17 van de wet van 10 november 2006 betreffende de openingsuren in handel, ambacht en dienstverlening de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, in samenhang gelezen met de vrijheid van handel en nijverheid (artikel 7 van het decreet d'Allarde van 2-17 maart 1791), schenden, doordat de verplichting tot het in acht nemen van een wekelijkse sluitingsdag niet van toepassing is voor bepaalde categorieën van handelaren (eerste en tweede onderdeel van de prejudiciële vraag), enkel van toepassing is op de kleinhandel (derde onderdeel) en een grotere beperking meebrengt voor handelaren die via een fysiek verkooppunt, met rechtstreeks contact met de consument, handel drijven (vierde onderdeel).

Wat de ontvankelijkheid van de prejudiciële vraag betreft

B.3. De Ministerraad is van oordeel dat de prejudiciële vraag als onontvankelijk dient te worden afgewezen, omdat, wat het eerste en het tweede onderdeel van de prejudiciële vraag betreft, de schending door de volledige artikelen 16 en 17 van de wet van 10 november 2006 wordt opgeworpen, terwijl geen enkel grondwettigheidsbezwaar wordt aangevoerd ten aanzien van artikel 16, § 1, eerste lid, *a)*, *b)* en *e)*, en tweede lid, van artikel 16, § 2, eerste lid, *c)* en *e)*, en tweede lid, van artikel 16, § 3, en van artikel 17, en voor wat het derde en het vierde onderdeel van de prejudiciële vraag betreft, het grondwettigheidsbezwaar betrekking heeft op het toepassingsgebied van de in het geding zijnde wet, te weten artikel 3, terwijl de vraag handelt over de artikelen 8 en 9.

B.4.1. Zoals de verwerende partijen voor de verwijzende rechter opwerpen, dient niet alleen te worden onderzocht of één bepaalde uitzondering op zichzelf al dan niet gerechtvaardigd is, maar tevens of het geheel van de uitzonderingen, die verantwoordelijk

kunnen worden geacht voor de uitholling van de verplichting tot het nemen van een wekelijkse rustdag, geen onrechtvaardige behandeling teweegbrengt ten aanzien van die handelaren die zich in geen uitzonderingsgeval bevinden.

Derhalve dient het grondwettigheidsonderzoek te worden uitgebreid tot alle uitzonderingen op de verplichte wekelijkse sluitingsdag en is de prejudiciële vraag, wat het eerste en het tweede onderdeel betreft, ontvankelijk.

B.4.2. De onderdelen die betrekking hebben op de vraag naar de grondwettigheid van het opleggen van een wekelijkse sluitingsdag aan de kleinhandel, impliceren dat onderzocht wordt wat onder « kleinhandel » dient te worden begrepen. Hoewel artikel 3 van de wet van 10 november 2006 bepaalt dat de wet van toepassing is op de kleinhandel, waarbij in artikel 2, 1°, wordt gedefinieerd wat onder « kleinhandel » dient te worden verstaan, heeft de prejudiciële vraag enkel betrekking op de problematiek van de verplichte wekelijkse rustdag en niet op die van de verplichte sluitingsuren, zodat het onderzoek in die mate kan worden beperkt en derhalve betrekking heeft op de in het geding zijnde artikelen.

De prejudiciële vraag is, wat het derde en het vierde onderdeel betreft, ontvankelijk.

Ten gronde

B.5.1. Zoals is vermeld in B.2, wordt het Hof ondervraagd over de mogelijke schending door de artikelen 8, 9, 16 en 17 van de wet van 10 november 2006, van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, in samenhang gelezen met de vrijheid van handel en nijverheid.

In hetzelfde vonnis heeft de verwijzende rechter, naast de vraag aan het Grondwettelijk Hof, twee prejudiciële vragen gesteld aan het Hof van Justitie van de Europese Unie aangaande het toepassingsgebied van de richtlijn 2005/29/EG van het Europees Parlement en de Raad van 11 mei 2005 betreffende oneerlijke handelspraktijken van ondernemingen jegens consumenten op de interne markt (eerste prejudiciële vraag) en aangaande de mogelijkheid voor de nationale wetgever om, in het licht van de Europese regelgeving, de handelaar te verplichten een wekelijkse sluitingsdag in acht te nemen (tweede prejudiciële vraag).

B.5.2. De vrijheid van handel en nijverheid is nauw verwant met de vrijheid van beroep, het recht om te werken en de vrijheid van ondernemerschap, die door de artikelen 15 en 16 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie worden gewaarborgd, en met een aantal fundamentele vrijheden die verankerd zijn in het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (hierna : VWEU), zoals het vrije verkeer van goederen, het vrije verrichten van diensten en de vrijheid van vestiging. Het beginsel van gelijkheid en non-discriminatie is tevens een basisbeginsel van de Europese Unie.

B.5.3. Voor zover de in het geding zijnde bepalingen onder de werkingssfeer van het recht van de Europese Unie vallen - vraagstuk waarover het Hof van Justitie van de Europese Unie zich ook zal dienen te buigen in het kader van de prejudiciële vragen die de verwijzende rechter aan het Hof van Justitie heeft gesteld (zaak C-559/11) - heeft de door de verwijzende rechter aan het Grondwettelijk Hof gestelde prejudiciële vraag eveneens betrekking op de interpretatie van bepalingen van het recht van de Europese Unie.

B.5.4. Artikel 267 van het VWEU verleent het Hof van Justitie de bevoegdheid om bij wijze van prejudiciële beslissing uitspraak te doen over de uitlegging van de Verdragen en de handelingen van de instellingen van de Europese Unie. Volgens de derde alinea ervan is een nationale rechterlijke instantie gehouden zich tot het Hof van Justitie te wenden, indien haar beslissingen - zoals die van het Grondwettelijk Hof - volgens het nationale recht niet vatbaar zijn voor hoger beroep. Wanneer er, zoals te dezen, twijfel is over de interpretatie van de voor de oplossing van een voor dergelijk rechtscollege hangend geschil van belang zijnde bepalingen van het recht van de Europese Unie, dient een dergelijke rechterlijke instantie, zelfs zonder dat één van de partijen daarom gevraagd heeft, ambtshalve aan het Hof van Justitie een prejudiciële vraag te stellen.

B.6. Bijgevolg dient, vooraleer de in het geding zijnde bepalingen worden onderzocht, aan het Hof van Justitie van de Europese Unie de in het beschikkend gedeelte geformuleerde prejudiciële vraag te worden gesteld.

Om die redenen,

het Hof,

alvorens ten gronde uitspraak te doen, stelt aan het Hof van Justitie van de Europese Unie de volgende prejudiciële vraag :

Dient het gelijkheidsbeginsel, neergelegd in artikel 6, derde lid, van het Verdrag betreffende de Europese Unie en in de artikelen 20 en 21 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie, in samenhang gelezen met de artikelen 15 en 16 van het voormelde Handvest en met de artikelen 34 tot 36, 56 en 57 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, aldus te worden geïnterpreteerd dat het zich verzet tegen een regeling zoals neergelegd in de artikelen 8, 9, 16 en 17 van de wet van 10 november 2006 betreffende de openingsuren in handel, ambacht en dienstverlening, doordat de daarin opgenomen verplichting tot het voeren van een wekelijkse sluitingsdag :

(i) niet van toepassing is op handelaren die gevestigd zijn in treinstations of in vestigingseenheden van maatschappijen voor openbaar vervoer, evenmin voor verkopen in luchthavens en havenzones die openstaan voor het internationaal reizigersverkeer en ook niet voor verkopen in tankstations of vestigingseenheden gelegen op het domein van autosnelwegen, doch wel op handelaren die op andere locaties zijn gevestigd,

(ii) niet van toepassing is op handelaren die actief zijn in de verkoop van producten zoals kranten, tijdschriften, tabak en rookwaren, telefoonkaarten en producten van de Nationale Loterij, de verkoop van dragers van audiovisuele werken en videospelen, de verkoop van consumptie-ijs, doch wel op de handelaren die andere producten aanbieden,

(iii) enkel van toepassing is op de kleinhandel, te weten de ondernemingen die zich richten op verkopen aan de consument, terwijl ze niet van toepassing is op andere handelaren,

(iv) minstens een aanzienlijk grotere beperking met zich meebrengt voor de handelaren die hun activiteit voeren door middel van een fysiek verkooppunt, met rechtstreeks contact met de consument, dan voor de handelaren die hun activiteit voeren via een internetwinkel of mogelijk via andere manieren van verkoop op afstand ?

Aldus uitgesproken in het Nederlands en het Frans, overeenkomstig artikel 65 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof, op de openbare terechtzitting van 18 oktober 2012.

De griffier,

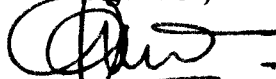
De voorzitter,

(w.g.) F. Meersschaut

(w.g.) M. Bossuyt

Voor eensluidend verklaard afschrift,

De griffier,

F. Meersschaut